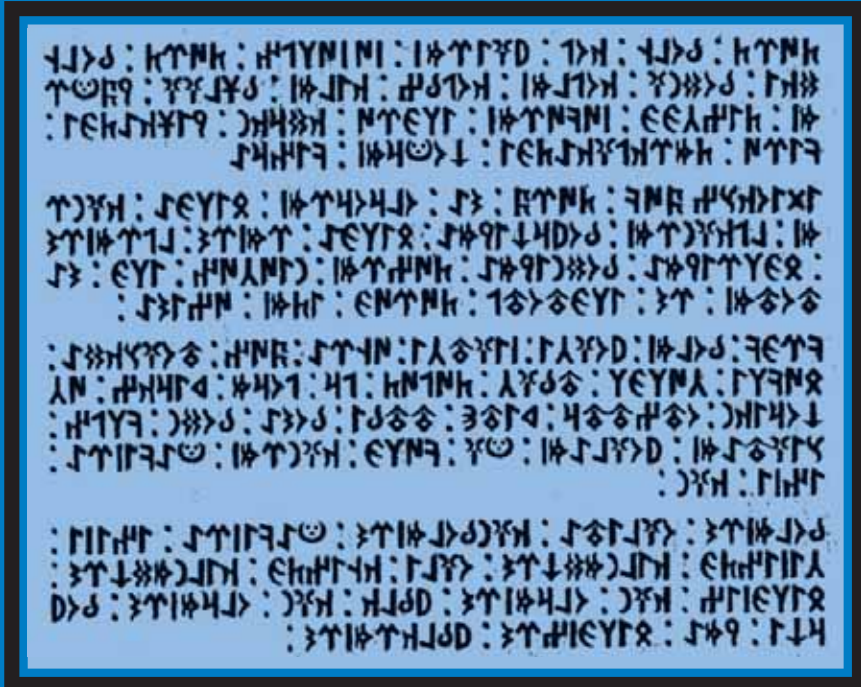

ALTAY

TOPLULUKLARI

Gelenekler-Görenekler-Töreler-Yasalar

Editörler

İlhan Şahin - Fahri Solak

Güljanat K. Ercilasun - Enkhbat Avirmed

M. Bilal Çelik - Aymira Taşbaş

Erhan Taşbaş

TÜRK DÜNYASI BELEDİYELER BİRLİĞİ
UNION OF TURKISH WORLD MUNICIPALITIES
СОЮЗ МУНИЦИПАЛИТЕТОВ ТЮРКСКОГО МИРА

ALTAY TOPLULUKLARI
Gelenekler-Görenekler-Törelere-Yasalar

ALTAY TOPLULUKLARI

Gelenekler-Görenekler-Törelere-Yasalar

Editörler

İlhan Şahin - Fahri Solak
Güljanat K. Ercilasun - Enkhbat Avirmed
M. Bilal Çelik - Aymira Taşbaş
Erhan Taşbaş

İstanbul 2022

ALTAY TOPLULUKLARI
Gelenekler-Görenekler-Törelere-Yasalar

Türk Dünyası Belediyeler Birliği (TDBB) Yayınları, No: 35

ISBN 978-605-2334-13-3

Editörler

İlhan Şahin - Fahri Solak
Güljanat K. Ercilasun - Enkhbat Avirmed
M. Bilal Çelik - Aymira Taşbaş
Erhan Taşbaş

Kapak Tasarım

Murat Eryılmaz

İç Tasarım

İlhan Şahin

Baskı

Özlem Matbaacılık ve Reklamcılık Ltd. Şti.
İstanbul 2022

Altay Toplulukları Gelenekler-Görenekler-Törelere-Yasalar kitabının tüm yayın hakları Türk Dünyası Belediyeler Birliği (TDBB)'ne aittir. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir. İzinsiz basılamaz ve çoğaltılamaz.

TÜRK DÜNYASI BELEDİYELER BİRLİĞİ
UNION OF TURKISH WORLD MUNICIPALITIES
СОЮЗ МУНИЦИПАЛИТЕТОВ ТЮРКСКОГО МИРА

TÜRK DÜNYASI BELEDİYELER BİRLİĞİ
Merkez Efendi Mah. Merkez Efendi Konađı No: 29
Zeytinburnu 34015 İstanbul
Tel 0212 547 12 00
www.tdbb.org.tr

Kapak resmi: Köl Tigin Yazıtı'nın Dođu tarafı (Prof. Dr. Saadettin Yağmur
Gömeç'in hususi arşivinden)

İçindekiler

<i>Kitabın Mutfağı</i>	9
------------------------	---

Gelenek-Töre-Yasa

1	İskitlerden Türk Dünyasına Yayılan Gelenekler <i>İlhami Durmuş</i>	17
2	Çin Kaynaklarına Göre Asya Hunlarında Töre <i>Konuralp Ercilasun</i>	37
3	Eski Türk Devletinde Adalet (Törüğ/Yasag) Sistemine Genel Bir Bakış <i>Saadettin Yağmur Gömeç</i>	45
4	Orhun Kitabelerindeki <i>Töre</i> Kavramı Hakkında Anlambilimsel Bir Değerlendirme <i>Rövşen Alizade</i>	55
5	Nihal Atsız'ın Tarihî Romanlarına Akseden Türk Gelenek, Görenek, Töre ve Yasaları <i>Kâzım Yetiş</i>	67
6	Mehmet Kaplan ve Orhun Kitabelerinden Tıp Tahlilleri Geleneği Oluşturmak <i>Sema Uğurcan</i>	77
7	Alaş Anayasası: Barlıbek Sırttanov ve <i>Kazak Devleti'nin Tüzüğü</i> <i>Güljanat Kurmangaliyeva Ercilasun</i>	85

Terimler-Semboller

8	Türk ve Moğol Dillerindeki Müşterek Akrabalık Adları Üzerine <i>Abdülkadir Donuk</i>	95
9	Manas Destanı'nda Altaylık / Altaylı Kavramı <i>Nuridin Useev</i>	107
10	On the Altaic Title “Bagator” <i>Han-Woo Choi</i>	115
11	“Mankurt” Kelimesi Hakkında <i>Şuayip Karakaş</i>	123
12	The Issues of the Same Names of “Things” and “Symbols of Things” in Altaic Languages <i>Ochirbat Sambuudorj</i> Алтайн овгийн хэлнүүдийн “юм” ба “юмын шинж”-ийг нэрлэсэн үгсийн нэрлэлтийн нийтлэгийн асуудалд <i>Очирбат Самбуудорж</i>	127

- 13 Standardization of Turkic Geographical Names in Russia 141
Igor Dambuev

Sembol Hayvanlar-Kültler

- 14 Türk Tarihinde Bozkurt 151
Abdulhaluk Mehmet Çay
- 15 Türklerde ve Moğollarda Kurt Kültü Üzerine Bir İnceleme 157
Sevgi Dal
- 16 Moğollarda ve Osmanlılarda “At ve Süvari” Geleneği 165
Emine Erdoğan Özünlü
- 17 Osmanlı Törenlerinde Atın Kuşamı 181
Emine Dineç

Tarih-Liderler

- 18 Mediaeval Fortifications in Primorye 197
Olga V. Dyakova
- 19 Tarih Yazıcılığında Destanların Önemi: Türk-Moğol Destanları 205
Örneği
Mehmet Şahingöz-Ayşegül Nihan Erol Şahin
- 20 Baburnâme’de Askerî Hayata Temel Teşkil Eden Değerler 225
Mehmet Alparğu
- 21 Bilge Kağan, Zahiruddin Muhammet Babur Padişah, Gazi 239
Mustafa Kemal Atatürk
Mukadder Güneri
- 22 Mustafa Kemal Atatürk’ün Hayatı ve Çağdaşlaşma Projesinde 253
Geleneklerin Yeri
M. Hakan Özçelik - N. Selcen Korkmazcan

Göçebeler-Kültürel Değişim

- 23 Нүүдлийн Нийгэмлэг ба Монгол гер 273
Цээл Аюуц
- 24 Kırgız ve Moğol Göçebeliğinde Çadır 287
İlhan Şahin
- 25 Altay-Turkic Traces Among the Tuareg Tribe of North Africa 301
Jack Snowden
- 26 A Study on the Relationship Between Urban Residents and 315
Livestock: Ger Areas in Ulaanbaatar
Yuko Matsumiya
- 27 How Nomadic Livelihood Has Changed in Mongolia: Socialist 323
Industrialization and its Influence on Pastoral Land Use
Takahiro Tomita

- 28 Монгол-Солонгосын хоорондох миграцийн нийгэмд үзүүлэх нөлөө
Цэнд-Аюуш Батцэрэн 335
- 29 Көчмөндөрдүн отурукташуусу жана шаарларда кыргыз калкынын калыптануусу
Айнагул Джоошибекова 343
- 30 The Social, Socio-Psychological and Communicative Effects of Smartphones on Pre-school Children and the Values, Beliefs and Attitudes that Change in Accordance with This Case
Rüçhan Gökdağ 349

İnanç-Ritüeller

- 31 Древние представления о картине мира в мифологических рассказах бурят
Бадма-Ханда Цыбикова 367
- 32 Power Phenomenon in the Religious History of the Mongolian People
Liubov L. Abaeva 373
- 33 Buddhist Rites in Modern Life of Lay People-Buryat
Darima Zhamsueva 385
- 34 Kırgız Geleneklerinde Alazlama Ayini
Gülzura Cumakunova 391
- 35 About the Signs of the Steppe Power
Alibek Kazhgaly-uly Malayev 397
- 36 Türk Kültüründe “Dokuz” Sayısı ve “Dokuzlama” Geleneği
Üçler Bulduk 407
- 37 Монголчуудын аяганы соёл, хэрэглээ
Чойжил Оюунгэрэл - Цэрэнхүү Эрдэнэзаяа 417
- 38 Ойрад Монголчуудын махан хоолны соёл
Гаябазарын Пүрэвдорж 427

Doğum-Evlenme-Ölüm

- 39 About Rituals of the Wedding Ceremonials of People of the Central Asia
Pyongil Kim 439
- 40 Denizli'nin Aydoğdu ve Baharlar Köyü Örneğinde Ova ve Dağ Tipindeki Yerleşik Yörüklerde Ölüm Algısı, Ölüm Âdetleri ve Taziye Geleneği
Türkan Erdoğan 443
- 41 Geçiş Dönemlerinin Masallara Bir Yansıması: Düğün Geleneği
Esra Çam 487

- 42 Монгол Улс дахь Хотон угсаатны хуримлах ёсон дахь өвөрмөц нэгэн зан үйл, үг хэллэг 503
Гомбосүрэн Нямдаваа
- 43 Runik Yazıtlarda Tengri ile İlgili “Ölmek” Anlamı Hakkında 515
Gerelmaa Namsray
Эртний түрэг бичээст “тэнгэрт халих” хэмээх ойлголтыг тэмдэглэсэн нь
Намсрай Гэрэлмаа

Dil-Edebiyat

- 44 Хотон Монголчуудын гарваль, тэдний үг хэллэгийн Онцлог 525
Гомбосүрэн Нямдаваа
- 45 The Aesthetic Concept of Epic “Altai Praise” 537
Delgerkhuu Narantsatsral
- 46 Hakas Destancılık Geleneğinde Mektepler Meselesi 545
Erhan Aktaş
- 47 Bibliography of Mongolian Literature in the 20th Century 559
Dorjsuren Bolormaa
- 48 Kazak Çocuk Oyunlarının Rolü ve İşlevi (Sosyal Bir Birey Olma: Dil, Kültür, Gelenekler) 571
Nergis Biray - Sema Eynel
- 49 Kadim Bir Türk Seyirlik Oyunu: Saya / Saya Gezme 585
Alaattin Aköz

Kitabın Mutfağı

Tarihî süreç içinde Altay halk ve topluluklarının başta sosyal, beşerî, idarî ve hukukî hayatı olmak üzere kişiler, aileler, zümreler ve halklar arasındaki ilişkilerin düzenlenmesinde temel ilke ve kuralların (normların) önemli bir rol oynadığını belirtmek gerekir. Bu ilke ve kuralları genelde gelenekler, görenekler, töreler ve yasalar olarak açıklamak mümkündür. Altay halk ve topluluklarının önemli bir kısmı göçebe hayat yaşadığından söz konusu ilke ve kuralların önce yazılı değil, sözlü olarak oluşmaya başladığını, nesilden nesile aktarılarak özellikle kural ve davranış bakımından bireyi hem aile hem de toplumla bütünleştirdiğini ve böylece bireyi toplumun ayrılmaz bir parçası haline getirdiğini söylemek mümkündür. Bu ilke ve kuralların zamanla bireyler ve toplumlar arasındaki ilişkileri aşarak kurulan devletler nazarında idare ve düzeni sağlayan töre ve yasalar haline geldiği de bir gerçektir. Nitekim Orhun kitabelerinde “törü” olarak geçen “töre”nin sık sık “il/el” ile birlikte geçmesi bu durumun bir tezahürü olmalıdır (Talât Tekin, *Orhon Yazıtları*, Ankara 2010, bk. sözlük-dizin, s. 177-178). Keza *Dîvânu Lugati't-Türk'te “İl kaldı törü kalmas”* (Ülke terk edildi; fakat töre terk edilmedi) atasözü (Kâşgarlı Mahmud, *Dîvânu Lugati't-Türk*, Haz. Ahmet B. Ercilasun-Ziyat Akkoyunlu, Ankara 2014, s. 240-241), Türk devlet geleneğinde ve dolayısıyla Altay halk ve topluluklarında “töre”nin yani hukuk ve adaletin ilden yani ülke ve devletten önde gelen bir kavram olduğunu göstermektedir.

Töre ve geleneklerden istifade edilerek yazılı bir hâle getirilen “yasa”lar, Türk ve Moğol devletlerinde emir ve kanunları ifade eden bir kavram olarak kullanılmıştır. Bu bağlamda Osmanlıların erken dönemlerinde “yasa”nın “yasad/yasag” şeklinde padişah fermanı olarak kanunnamelerde yer aldığı bilinmektedir. Nitekim Fatih Sultan Mehmed ve II. Bayezid dönemlerinde örfî uygulamalarla ilgili kanunlar/kanunnameler “yasag”, “yasaknâme” olarak da geçer (bk. *Kānūnnāme-i Sultānī ber müceb-i örf-i osmānī: II. Mehmed ve II. Bayezid Devirlerine Ait Yasaknâme ve Kānūnnāmeler*, yay. Robert Anhegger-Halil İnalçık, Ankara 1956). Bunun yanında geçmişe yönelik gelenekler, görenekler, töreler, yasalar ve bunların uygulamaları için “**kadîmden beri ...**” ifadesinin Osmanlı dönemine ait kanunname ve hükümlerde sık sık kullanıldığını ve söz konusu ifadenin “**kadîm oldur ki evvelin kimse bilmez**” şeklinde açıklandığını belirtmek gerekir. Bu ve buna benzer ifadeler, gelenek, görenek, töre ve yasaların tarihî süreç içinde ortak bir hafıza olarak oluşmaya başladığının ve pek çok noktada kültür ve uygarlık değerleri bakımından Altay halk ve topluluklarını şekillendirdiğinin ve nesilden nesile aktarıldığının bir işareti olmalıdır.

Belirtilen hususlar çerçevesinde geleneksel olarak yapılan Uluslararası Altay Toplulukları Sempozyumu-VII, “Gelenekler, Görenekler, Töreler ve Yasalar” adı altında Moğolistan’ın başkenti Ulaanbaatar’da 6-10 Ağustos 2018 tarihlerinde yapılmıştır. Bu kitap, sempozyuma sunulan bildirileri ihtiva etmektedir.

Kitaptaki makalelerin önemli bir kısmı Altay dil ve lehçelerinde, bir kısmı ise İngilizce ve Rusça olarak kaleme alınmıştır. Makalelerden daha geniş bir çevrenin istifade edebilmesi için her makalenin başına İngilizce bir özet konmuştur. Makalelerin değişik dil, lehçe ve alfabelerde yazılmış olması, özellikle dipnot ve kaynaklarda yeknasak bir uygulamayı güçleştirmiş ve bu bakımdan yazarların kendi tercihlerine çok fazla müdahale edilmemiştir. Tabii olarak makalelerde ileri sürülen görüşler ve yorumlar yazarların kendi düşüncelerini ve yorumlarını yansıttığından makalelerin cümle yapısına ve ifadelere fazla dokunulmamıştır. Dolayısıyla makalelerde ileri sürülen görüş ve yorumlar yazarların kendilerine aittir.

Konu ve muhteva dikkate alınarak sıraya konulan Altay halk ve topluluklarında gelenek, görenek, töre ve yasalarla ilgili makalelerden ilki, İlhami Durmuş’a aittir. Durmuş, kültür verileri ışığında Türklerin öncülleri olan İskitlerin (Saka) dil, din, gelenek ve görenekleri; Konuralp Ercilasun, Çin kaynaklarına göre Hunlarda devlet ve özel hayatta töre, savaş hukuku, ceza türleri, cezaların yerine getirilmesi, töre ve sözlü gelenekler; Saadettin Yağmur Gömeç, eski Türk devletlerinde adalet sistemi, anlayışı ve işleyişi; Rövsen Alizade, Orhun kitabelerinde töre kavramı, törenin kaynakları, iltöre bağlantısı, yasa-töre kavramları; Kâzım Yetiş, Nihal Atsız’ın romanlarına Türk gelenek, görenek, töre ve yasaların yansımaları; Sema Uğurcan, Mehmet Kaplan’ın Türk kültürü metinlerinden ve özellikle Orhon Yazıtları metninden hareketle alp tipi geleneğini getirmesi ve Güljanat Kurmangaliyeva Ercilasun, hem Alaş devletinin hukukî normlarını düzenleyen hem de 20. yüzyılın başında Kazak devletinin modern anlamda yazılmış bir anayasası niteliğinde olan *Kazak Devletinin Tüzüğü* üzerinde durur.

Bunlara ilaveten Abdulkadir Donuk, asırlardır iç içe yaşayan Türk ve Moğol kavimleri arasındaki müşterek akrabalık adlarını; Nurdin Useev, Manas destanında Altay ve Altaylık kavramı bağlamında Türk, Moğol ve Kalmukların köklerini, dillerini, Turan etnonimini ve söz konusu halkların birbirleriyle olan ilişkilerini; Han-Woo Choi, kaynakların ışığında Altay dillerinde bir kavram olan “bagator” unvanı ve bu unvanın en eski Türk dili başta olmak üzere Moğol, Mançu-Tunguz, Orta zaman Kore ve Fars dillerindeki şekillerini; Şuayip Karakaş, ünlü yazar Cengiz Aytmatov’un evrensel düzeyde literatüre kazandırdığı “mankurt” kelimesinin manasıyla örtüşen “mengürt” ve “merkuk” kelimelerini ve bu kelimelerin ses ve semantik olarak değerlendirilmesini; Ochirbat Sambuudorj, Altay dilleri arasındaki dilsel ve kültürel bağlantılar için önemli olan nesnel ve bu nesnelere

sembollerini ve Igor Dambuev, dilbilimciler arasında yeterli bir koordinasyonun olmamasından dolayı Rusçada farklı şekillerde yazılan Türkçe coğrafi adların standardizasyonunu verir.

Bunun yanında Abdulhaluk Mehmet Çay, Türklerdeki yaratılış/menşe mitlerinde önemli bir yeri olan ve Türklerle özdeşleşen “kurt/böri”; Sevgi Dal, Türk ve Moğolların sözlü-yazılı kaynakları aracılığıyla günümüze kadar ulaşan “kurt” ve “kurt”a dair inanışlar; Emine Erdoğan Özünlü, Moğollarda ve Osmanlılarda at ve süvari geleneği ve bu geleneğin birbiriyle örtüşmesi bağlamında at üzerinde savaşma kabiliyeti, at ve süvarilerin teçhizatı ve Emine Dinceç, Osmanlı Saray teşrifatının önemli bir ögesi olan at ve at binit takımları, atın donanımı ve bu donanımın teşrifat kuralları içindeki yeri ile atın donanımının sahibi ile özdeşleşmesi üzerinde yoğunlaşırlar.

Bu makaleleri takiben Olga V. Dyakova, Uzakdoğu Ortaçağ araştırmalarının önemli alanları içinde yer alan Primorye'deki tahkimat ve istihkam yapılarına ve bu yapılar üzerindeki tesirlere; Mehmet Şahingöz-Ayşe-gül Nihan Erol Şahin, Türk ve Moğol toplumlarının tarihine kaynaklık eden destanların ortak özelliklerine ve tarih yazıcılığı açısından kaynak değerlerine; Mehmet Alpargu, 15. yüzyılın sonları ve 16. yüzyılın ilk çeyreğine kadar Fergana, Maverâünnehr, Afganistan ve Kuzey Hindistan'daki sosyal, politik ve askerî alanda önemli bilgiler veren *Bâburnâme*'nin özellikle askerî hayata dair kıymetine; Mukadder Güneri, Türk tarihinde farklı yüzyıllarda yaşayan ve farklı coğrafyalarda devletler kuran Bilge Kağan, Zahirüddin Muhammed Babur Padişah ve Mustafa Kemal Atatürk'ün vasiyetlerine; M. Hakan Özçelik-N. Selcen Korkmazcan, Türkiye Cumhuriyeti'nin bânisi Mustafa Kemal Atatürk'ün çağdaşlaşma yolunda attığı adımlarda gelenek, akıl ve bilimin yerine değinirler.

Göçebeler ve kültürel değişimle ilgili olarak Tseel Ayush, Moğol göçebeliğinde “ger” olarak bilinen çadırı ele alır ve bu bağlamda çadır tipleri, çadırın gelişimi, aksamı, aksamın fonksiyonları, çadırın dikilmesi, yıkılması, taşınması ve sosyal hayattaki yerini; İlhan Şahin, Kırgız ve Moğol göçebeliğinin meskeni olan çadırın mukayeseli olarak aksamını, benzer ve farklı yönlerini; Jack Snowden, 1903 yılında Fizan'a sürülen ve beş yıl kadar Kuzey Afrika'da Tuareg aşireti ile yaşayan Sami Çölgeçen'in tespitlerine göre Tuareglerde Altay ve Türk izlerini; Yuko Matsumiya, Moğolistan'ın başkenti Ulaanbaatar'ın varoşlarındaki ger bölgeleri ile şehir arasındaki ilişkileri; Takahiro Tomita, sosyalist rejimin Moğolistan'daki toprak, hayvancılık ve insanlar arasındaki ilişkiyi nasıl etkilediğini; Tsend-Ayush Battseren, Moğolistan ve Kore arasındaki göçlerin ekonomik, politik ve demografik bakımdan etkilerini; Aynagül Zhooshbekova, göçebe hayat yaşayan Kırgızların Sovyetler Birliği döneminde yerleşik hayata geçiş sürecini; Rüçhan Gökdağ, akıllı telefonların okul öncesi çocuklar üzerindeki sosyopsikolojik ve iletişimsel tesirlerini ortaya koyar.

Bu makalelerden sonra Badma-Handa Chybikova, ay, güneş ve insanların menşei gibi konularda Buryat mitolojisindeki kadîm fikirler; Liubov L. Abaeva, çağlar içinde Moğolların Budist fenomenlerine uyum sürecinin evrimi; Darima Zhamsueva, saha çalışması materyallerine dayanarak Buryat ayinlerinin özellikleri; Gülzura Cumakunova, Kırgız toplumunda ağaç ve ateş kültlerinin en eski örneklerinden olan Alazlama ayini; Alibek Kazlıguly-uly Malayev, bozkır gücünün işaretleri olarak elinde bir av kuşu olan süvari olgusu bağlamında süvarinin ideolojik yorumu ve yabani kuşun güç işaretindeki rolü; Üçler Bulduk, Türk kültüründe, inancında ve mitolojisinde önemli bir yeri olan rakamlardan dokuz sayısının taşıdığı tılsımlar ve kullanıldığı yerler; Oyungerel Choihil-Erdenezaya Tserenkhuu, Moğolcanın dağarcığına isim, deyim, bağlaç ve deyim olarak yansıyan “bardak/cup” kültürü ve bununla ilgili ritüeller ve gelenekler; Purevdorj Gayabazar, Oyrat Moğollarının yaşadıkları bölgenin özellikleri nedeniyle et hazırlama, depolama, işleme ve dağıtım konusunda zengin bir et kültürü üzerinde durmaktadırlar.

Düğün, evlenme ve ölümle ilgili olarak Pyongil Kim, Orta Asya topluluklarında evlilik seremonyası ile ilgili ritüeller; Türkan Erdoğan, Denizli’nin Aydoğdu ve Baharlar köyünde sakin Yörüklerde ölüm algısı, âdetler ve taziye geleneği ve bu geleneğin eski Türk inanç sistemindeki izleri; Esra Çam, Türk dünyası halk ve topluluklarında masallara yansıyan evlilik çeşitleri, nişan, çeyiz, düğün ve gerdek sonrasındaki gelenekler; Nyamdavaa Gombosuren, Moğollarda evlenme, düğün, düğün gelenekleri ve ritüeller; Gerelmaa Namsray, Moğolistan’daki Türk yazıtlarında geçen “ölmek” sözcüğü ve bu sözcüğün Moğolcadaki anlamı üzerine odaklanırlar.

Bütün bunların yanında Nyamdavaa Gombosuren, Türk kökenli kültürlerini hala daha muhafaza eden Moğolistan’daki Hoton halkının menşei, dili ve lehçe özellikleri; Delgerkhuu Narantsatsral, “Altaısız destanlar destan, eşi olmayan da bir aile olamaz” atasözünden hareketle destansı “Altay övgüsü”nün estetik konsepti; Erhan Aktaş, Hakas destancılık geleneğinde mektepler meselesi; Dorjsuren Bolormaa, 20. yüzyılda Moğol edebiyatı bibliyografyası; Nergis Biray-Sema Eynel, 74 Kazak çocuk oyunu üzerindeki incelemelerine binaen oyunların dil, kültür, sosyal birey olma açısından çocuklar üzerindeki etkisi; Alaattin Aköz, bir Türk seyirlik oyunu olan “saya” ve “saya gezme”nin kadimliği, kökenleri, yörelere göre adları, saya oyunu oynayanların karakterleri, oyunun amacı, zamanlaması ve oynanması üzerinde dururlar.

Yukarıda kısaca muhtevaları verilen 49 makalenin, Altay halk ve topluluklarında gelenekler, görenekler, töreler ve yasaları çeşitli yönleriyle ele aldıkları dikkati çeker. Bu bakımdan sempozyuma bildirileriyle katılan ve bilim dünyasına böyle bir kitabın sunulmasını sağlayan meslektaşlarımızıza ne kadar teşekkür etsek azdır.

Bunun yanında sempozyumun gerçekleşmesi hususunda desteklerini esirgemeyen kurum ve kuruluşların adlarını burada şükranla anmamız gerekiyor. Bu bağlamda sempozyuma ev sahipliği yapan Mongolian Academy of Sciences, MAS Institute of Language and Literature, MUST School of Business Administration and Humanities ile desteklerini esirgemeyen Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu; Türk Dünyası Belediyeler Birliğine, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığına (TİKA), TÜRKSOY'a, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesine ve İstanbul Aydın Üniversitesine şükranlarımızı sunuyoruz.

Bütün bunların yanında eserin titizlikle basılması ve bilim dünyasına sunulması için hiçbir fedakârlıktan kaçınmayan Türk Dünyası Belediyeler Birliği'ne ne kadar teşekkür etsek azdır. Bu arada eserde yer alan İngilizce özetleri titizlikle gözden geçiren değerli dostumuz Jack Snowden'e de teşekkür etmek bizim için bir zevktir. Son olarak ise kitabın basımında emeği geçen Özlem Matbaacılık Şirketi'nin bütün çalışanlarına teşekkür ederiz.

Sempozyum Düzenleme Kurulu Adına

Prof. Dr. İlhan Şahin